

6. razred

Paolo Celot, Susie Jones: Put u svijet medijske pismenosti: osviještenost

Trajanje aktivnosti: 2 sata

KORELACIJA

Informatika

Sat razrednika, roditeljski sastanak

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI PREDMETNOGA KURIKULUMA

OŠ HJ C. 6. 2. Učenik objašnjava značenje popularnokulturnih tekstova s obzirom na interese i prethodno iskustvo.

OŠ HJ C. 6. 3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI TEME

- uočiti odgovornu uporabu suvremenih informacijskih tehnologija
- prepoznati zamke interneta
- izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI AKTIVNOSTI

- samostalno istražiti medijske sadržaje
- predstaviti rezultate rada drugim učenicima
- interpretirati tekst i animirani film
- proučavati Zakon o medijima
- uobličiti svoje zaključke u obliku infografike

POVEZANOST S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

GOO

A.3.2. Uočava važnost Ustava Republike Hrvatske i drugih temeljnih dokumenata u zaštiti ljudskih prava.

A.3.4. Promiče pravo na obrazovanje.

OSR

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima

C.3.2. Prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu.

IKT

A.3.3. Učenik aktivno sudjeluje u oblikovanju vlastitoga sigurnog digitalnog okružja.

C.3.3. Učenik samostalno ili uz manju pomoć učitelja procjenjuje i odabire potrebne među pronadenim informacijama.

UKU

A.3.1. Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.

- A.3.2. Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.
- A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.
- A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

ZDR

Zdravlje

- B.3.1. Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

OPIS AKTIVNOSTI

1. motivacijska aktivnost

Vrijeme pred malim ekranima

alati i izvori: tablet, mobitel, infografika portala [medijskapismenost.hr](http://www.medijskapismenost.hr)

<https://www.medijskapismenost.hr/kada-kako-i-koliko-vremena-djeca-u-hrvatskoj-provode-pred-malim-ekranima/> (prilog 1), nastavni listić (prilog 2)

trajanje: 15 min

Učitelj najavljuje aktivnost pitanjima: Provode li djeca previše vremena pred ekranima (računala, tableta, mobitela) i na internetu? Možete li procijeniti koliko je to u satima? Koliko vremena vi provodite pred ekranima? Koje vam aktivnosti na internetu oduzimaju najviše vremena? Učenici iznose svoje mišljenje i iskustva.

Učitelj zatim učenike upoznaje s portalom www.medijskapismenost.hr i infografikom (prilog 1) proizašlom iz istraživanja kada, kako i koliko vremena djeca provode pred malim ekranima. Učenici u skupinama proučavaju infografiku, komentiraju je i odgovaraju na pitanja na nastavnom listiću.

Na kraju aktivnosti skupine čitaju i komentiraju svoje zaključke.

2. motivacijska aktivnost

Medijski Mentimeter

alati i izvori: tablet/mobitel, aplikacija Mentimeter <https://www.menti.com/7k7w66xkr9>

trajanje: 5 min

Učitelj pokreće aplikaciju Mentimeter s otvorenim pitanjem Najviše vremena na internetu provodim u ... Učenici pišu svoje odgovore, a zatim zajedno komentiraju dobivene rezultate. Očekivani odgovori: online igrice, pretraživanju školskih sadržaja, gledanju zabavnih videa, druženju na društvenim mrežama, i sl.

3. interpretacijska aktivnost

Medijski poligon (rad na tekstu Put u svijet medijske pismenosti – osviještenost)

alati i izvori: čitanka Snaga riječi 6, nastavni listić i umna mapa (prilog 3)

trajanje: 25 min

Nakon čitanja teksta P. Celota i S. Jones: Put u svijet medijske pismenosti: osviještenost (čitanka Snaga riječi, str. 200.) učenici interpretiraju tekst pomoću medijskog poligona. Učenici u skupinama od 4 obilaze poligonska polja sa zadacima. Na svakom polju dobivaju zadatak i izvode zaključak. Zadaci su u zatvorenim omotnicama u različitim bojama, za svaku skupinu po jedna. Zaključcima na poligonima popunjavaju mentalnu mapu, a zatim uspoređuju i komentiraju odgovore skupina.

4. stvaralačka aktivnost

Put u svijet medijske pismenosti – osviještenost, animirani film

alati i izvori: računalo, LCD projektor, platno, portal Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu <http://dkmk.hr/izdavastvo/edukativni-crtani-filmovi/> ili YouTube

https://youtu.be/cQ_z_Wdyggs, papiri, olovke ili bojice

trajanje: 15 min

Na početku drugoga sata učitelj projicira animirani film Put u svijet medijske pismenosti (2) – osviještenost (https://youtu.be/cQ_z_Wdyggs). Nakon gledanja potiče heuristički razgovor: Čime možemo dokazati da tekst i animirani film prenose isti sadržaj? (Prenose isti tekst, isti su likovi.)

Koji medij vam je pristupačniji – tekst ili animirani film?

Koju osnovnu misao možemo prepoznati? Što za vas znači medijska osviještenost?

Nakon razgovora s učenicima učitelj zadaje stvaralački zadatak (rad u paru):

Nacrtajte strip od 4-5 kvadrata u kojem Jack poziva Stellu da bude medijski mudra.

Stripove će izložiti u učionici i vršnjački vrednovati.

5. interpretacijska aktivnost

Proučimo zakon!

alati i izvori: uručak (prilog 4) s izvatkom Zakona o medijima i zadacima za promišljanje

trajanje: 10 min

Učitelj dijeli učenicima uručak s izvatkom Zakona o medijima i zadacima za promišljanje.

Podsjeća ih na tekst Put u svijet medijske pismenosti koji je obrađen na prošlome satu.

Učenici u paru proučavaju članke Zakona o medijima, povezuju sa spoznajama s prošloga sata i promišljaju o zadacima. Zatim uspoređuju i komentiraju odgovore skupina.

6. stvaralačka aktivnost

Budimo medijski mudri!

alati i izvori: tablet, aplikacija Canva ili papiri, olovke, bojice

trajanje: 20 min

Učitelj daje naputak učenicima da svoje spoznaje pretoče u infografiku Budimo medijski mudri! uz pomoć aplikacije Canva ili na papiru. Infografike se mogu objaviti na mrežnoj stranici škole ili na panoima u hodnicima.

7. samostalna aktivnost Budi internet genijalac!

alati i izvori: tablet, mrežna stranica Suradnici u učenju – Budi internet genijalac
<http://ucitelji.hr/budi-internet-genijalac/> i igrica
https://beinternetawesome.withgoogle.com/hr_hr/interland

Učitelj upoznaje učenike s mrežnom stranicom Suradnici u učenju i igricom Interland
https://beinternetawesome.withgoogle.com/hr_hr/interland koja ima više razina pa je učenici mogu igrati kod kuće (obrnuta učionica).

VREDNOVANJE

Vrednovanje za učenje

Učitelj daje uputu za provedbu aktivnosti.

Učitelj potiče učenike na korigiranje vlastitih pogrešaka tijekom izvršavanja pojedinih aktivnosti.

Učitelj učenicima daje povratnu informaciju o uspješnosti rješavanja zadataka tijekom i nakon završetka pojedine aktivnosti.

Vrednovanje kao učenje

Učenici komentiraju i uspoređuju svoje odgovore nakon rješavanja nastavnih listića.

Učenici vršnjački vrednuju uspješnost nastavnih listića, stripova i infografika.

Prijedlog vršnjačkog vrednovanja stripa

Tablica se proširuje po potrebi ovisno o broju parova. Učenici vršnjački vrednuju stripove znakovima:

- + ostvareno
- djelomično ostvareno
- nije ostvareno

kriteriji vrednovanja	PAR _____ i _____ (imena sudionika para)	PAR _____ i _____ (imena sudionika para)
Strip je vizualno jasan.		

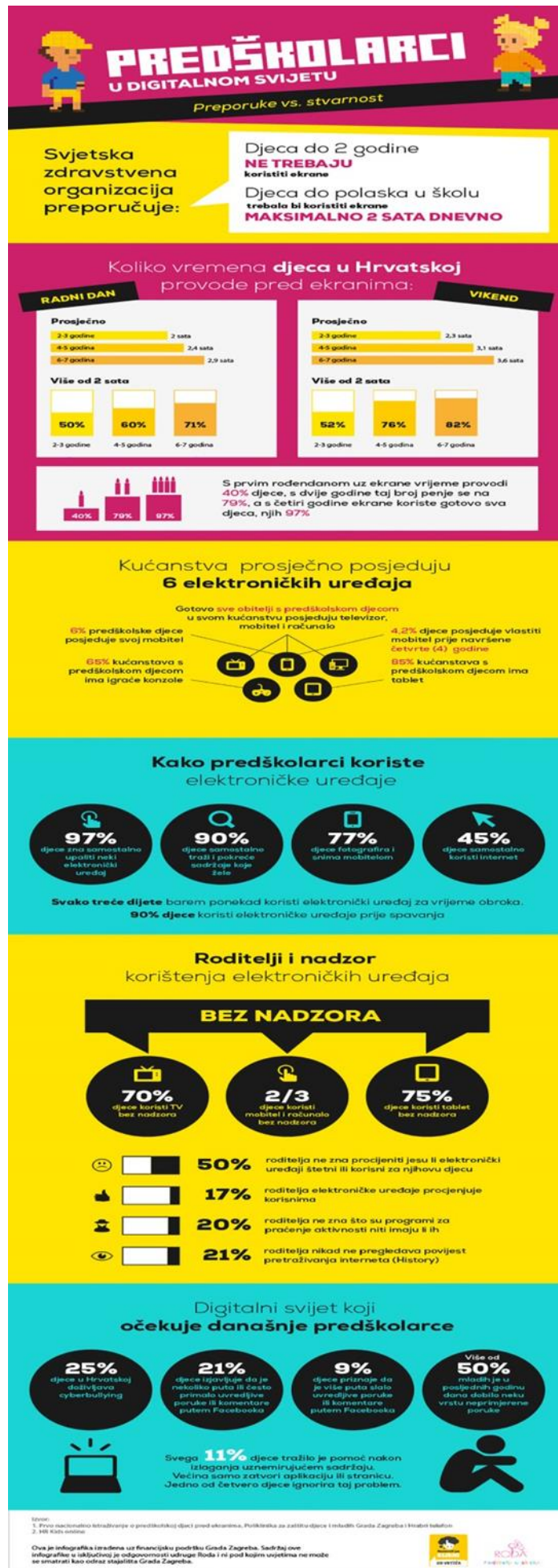
Strip ima 4 ili 5 kvadrata.		
Strip ima tekst ispod sličica (pripovjedač) i u oblačićima (dijalog).		
Tema stripa je ostvarena (Jack poziva Stellu da bude medijski mudra.).		

Vrednovanje naučenoga

Učitelj može vrednovati strip (prepoznavanje osnovne misli teksta) ili infografiku Budimo medijski mudri!

Mjerila vrednovanja infografike

	neostvareno	djelomično ostvareno	ostvareno u potpunosti
Infografika je pregledna, vizualno jasna i kreativna.	0	1	2
Infografika ima naslov kojim je opisana tema, sadrži sve važne podatke koji su provjereni i točni.	0	1	2
Infografika je napisana jezično i pravopisno točno. Tekst je sažet ili u natuknicama.	0	1	2
Infografika ima grafičke prikaze koji prenose temu. Odnos teksta i grafika je ravnomjieran i u funkciji teme.	0	1	2
Infografika je rezultat rada svih učenika skupine, učenici su potpisani.	0	1	2

NASTAVNI LISTIĆ - KADA, KAKO I KOLIKO VREMENA DJECA
PROVODE PRED MALIM EKCRANIMA

1. Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje da djeca do polaska u školu

maksimalno mogu provoditi pred ekranima:

- a) 1 sat b) 2 sata
b) 3 sata c) uopće ne trebaju koristiti ekrane

2. Koliko prosječno vremena pred ekranima provode djeca od 6-7 godina u

Hrvatskoj radnim danom?

- a) 2 sata b) 2,4 sata c) 2,9 sata d) 3,6 sata

3. Vikendom djeca istog uzrasta provode **manje** / **više** vremena.

4. Kućanstva u Hrvatskoj prosječno posjeduju:

- a) 3 uređaja b) 4 uređaja
c) 5 uređaja d) 6 uređaja

5. Koliko % pretškolske djece samostalno koristi internet?

- a) 97% b) 90%
c) 77% d) 45%

6. Izbaci uljeza. Zamke korištenja elektroničkih uređaja kod

predškolaca su:

- a) korištenje elektroničkog uređaja za vrijeme obroka
b) korištenje elektroničkog uređaja prije spavanja
c) korištenje elektroničkog uređaja za istraživanje tema koje ih zanimaju
d) korištenje elektroničkog uređaja bez nadzora roditelja

7. Koliko % mladih je u posljednih godinu dana dobilo poruku uvredljivog sadržaja?

- a) 9%
- b) 21%
- c) 25%
- d) 50%

8. Dopuni. Svega ____% djece zatražilo je pomoć nakon primanja poruke uznemirujućeg sadržaja.

9. Razgovarajte u skupini o podacima iz istraživanja pa donesite zajednički zaključak.

- a) Podatke ovog istraživanja smatramo zabrinjavajućim.
- b) Podatke ovog istraživanja ne smatramo zabrinjavajućim.

Medijski poligon

TEHNIČKE VJEŠTINE

“Tehničke vještine potrebne su kako bismo bili medijski pismeni.”

Označite brojevima od 1 do 5 koje tehničke vještine smatrate korisnima za snalaženje na internetu (1 - smatram najmanje korisnom, 5 – smatram najviše korisnom).

___ koristiti se društvenim mrežama (Instagram, Twitter, Facebook)

___ pretraživati Google preglednik

___ svladavati sve nivoe u računalnim igrama

___ prepoznavati neprovjerene informacije i lažne vijesti

___ pronaći tutorial za vještinu koja te zanima

PREDNOSTI INTERNETA

“Internetom se koriste kao sredstvom za svoje dobro dok su njihovi elektronički uređaji njihovi alati.”

Zaokružite prednosti korištenja internetom koje su vam važne.

lakši pregled informacija

zabava

brze vijesti iz cijelog svijeta

lakše upoznavanje ljudi

prepisivanje lektire

igranje online igrica

lakše učenje

gledanje filmova

ZAMKE INTERNETA

„Naučio sam kako sam ja kapetan svoga broda i mogu upravljati vodama medija, no na tom sam brodu ubrzo postao smeten i zaokupljen svojim elektroničkim uređajima i internetom. Sati su prolazili, a da toga nisam bio ni svjestan.“

Zaokruži slova ispred točnih odgovora (2).

Jack je prepoznao sljedeće zamke interneta:

- a) lako je pretraživo internet
- b) provodio je previše vremena u lutanju internetom
- c) razvio je ovisnost o elektroničkim uređajima
- d) više se družio s prijateljima

PREPORUKE ZA MEDIJSKU MUDROST

„Imati svijest o tom što činimo i kako se koristimo medijima vodi umijeću i slobodi da na najbolji način iskoristimo sjajne mogućnosti koje nam nude moderne tehnologije.“

Razmislite o svim zadacima i sastavite preporuke za medijsku mudrost.

1. _____

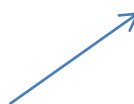
2. _____

3. _____

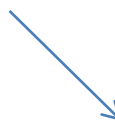
Umna mapa (u različitoj boji za svaku skupinu)

TEHNIČKE VJEŠTINE

PREDNOSTI INTERNETA

MEDIJSKA OSVIJEŠTENOST

ZAMKE INTERNETA

PREPORUKE ZA MEDIJSKU
MUDROST

PROUČIMO ZAKON

ZAKON O MEDIJIMA

Pročitajte izdvojene članke Zakona o medijima, a zatim u paru odgovorite na postavljena pitanja.

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju pretpostavke za ostvarivanje načela slobode medija, prava novinara i drugih sudionika u javnom informiranju na slobodu izvješćivanja i dostupnost javnim informacijama.

Odredbe ovoga Zakona primjenjivat će se i tumačiti sukladno Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Članak 2.

Mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike.

Članak 5.

Poticat će se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja koji se odnose na razvoj obrazovanja, znanosti i umjetnosti.

Članak 7.

Svaka osoba ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti.

Članak 16.

Mediji su dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece. Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta.

Članak 20.

Nije dopušteno prikriveno i prijevarno oglašavanje. Prikrivenim oglašavanjem smatrat će se svaka novinarska forma (pisani tekst, fotografija, slika, crtež i dr.) koja je na bilo koji način plaćena, a nije jasno označena kao oglašavanje.

Promislite i odgovorite:

1. U kojim člancima prepoznaješ osviještenost o kojoj govori tekst Put u svijet medijske pismenosti?
2. Koji članci svojim sadržajem utječu na zaštitu prava djece?
3. U potpunite ključnim pojmovima prema Članku 2.

Mediji su: n____n__ i drugi _____, r_____ i t_____ programi, elektroničke p_____, t____t____t i ostali oblici objavljivanja sadržaja prijenosom z____s_, g_____, z____k_ ili s_____.

4. Koji članak govori o komercijalnim sadržajima medija?
5. Zakon o medijima nastao je s ciljem:
 - a) zaštite potrošača
 - b) zaštite djece
 - c) zaštite novinara i drugih sudionika u javnom informiranju
 - d) zaštite oglašivača komercijalnih sadržaja

NASTAVNI LISTIĆ - KADA, KAKO I KOLIKO VREMENA DJECA
PROVODE PRRD MALIM EKCRANIMA

1. Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje da djeca do polaska u školu maksimalno mogu provoditi pred ekranima:
- a) 1 sat **b) 2 sata** c) 3 sata d) uopće ne trebaju koristiti ekrane
2. Koliko prosječno vremena pred ekranima provode djeca od 6-7 godina u Hrvatskoj radnim danom?
- a) 2 sata b) 2,4 sata **c) 2,9 sata** d) 3,6 sata
3. Vikendom djeca istog uzrasta provode **manje** / **više** vremena.
4. Kućanstva u Hrvatskoj prosječno posjeduju:
- a) 3 uređaja b) 4 uređaja
c) 5 uređaja **d) 6 uređaja**
5. Koliko % pretškolske djece samostalno koristi internet?
- a) 97% b) 90%
c) 77% **d) 45%**
6. Izbaci uljeza. Zamke korištenja elektroničkih uređaja kod predškolaca su:
- a) korištenje elektroničkog uređaja za vrijeme obroka
b) korištenje elektroničkog uređaja prije spavanja
c) korištenje elektroničkog uređaja za istraživanje tema koje ih zanimaju
d) korištenje elektroničkog uređaja bez nadzora roditelja
7. Koliko % mladih je u posljednjih godinu dana dobilo poruku uvredljivog sadržaja?
- a) 9%
b) 21%
c) 25%
d) 50%
8. Dopuni. Svega **_11_** % djece zatražilo je pomoć nakon primanja poruke uznemirujućeg sadržaja.
9. Razgovarajte u skupini o podacima iz istraživanja pa donesite zajednički zaključak.
- a) Podatke ovog istraživanja smatramo zabrinjavajućim.
b) Podatke ovog istraživanja ne smatramo zabrinjavajućim.

Prema odgovoru učenika.

Medijski poligon

TEHNIČKE VJEŠTINE

“Tehničke vještine potrebne su kako bismo bili medijski pismeni.”

Označite brojevima od 1 do 5 koje tehničke vještine smatrate korisnima za snalaženje na internetu (1 - smatram najmanje korisnom, 5 – smatram najviše korisnom).

___ koristiti se društvenim mrežama (Instagram, Twitter, Facebook)

___ pretraživati Google preglednik

___ svladavati sve nivoe u računalnim igrama

___ prepoznavati neprovjerene informacije i lažne vijesti

___ pronaći tutorial za vještinu koja te zanima

Prema

odgovoru

učenika.

PREDNOSTI INTERNETA

“Internetom se koriste kao sredstvom za svoje dobro dok su njihovi elektronički uređaji njihovi alati.”

Zaokružite prednosti korištenja internetom koje su vam važne.

lakši pregled informacija

zabava

vijesti iz cijelog svijeta

lakše upoznavanje ljudi

prepisivanje lektire

igranje online igrica

lakše učenje

gledanje filmova

Prema odgovoru učenika.

ZAMKE INTERNETA

„Naučio sam kako sam ja kapetan svoga broda i mogu upravljati vodama medija, no na tom sam brodu ubrzo postao smeten i zaokupljen svojim elektroničkim uređajima i internetom. Sati su prolazili, a da toga nisam bio ni svjestan.“

Zaokruži slova ispred točnih odgovora (2).

Jack je prepoznao sljedeće zamke interneta:

- a) lako je pretraživo internet
- b) provodio je previše vremena u lutanju internetom**
- c) razvio je ovisnost o elektroničkim uređajima**
- d) više se družio s prijateljima

PREPORUKE ZA MEDIJSKU MUDROST

„Imati svijest o tom što činimo i kako se koristimo medijima vodi umijeću i slobodi da na najbolji način iskoristimo sjajne mogućnosti koje nam nude moderne tehnologije.“

Razmislite o svim zadacima i sastavite preporuke za medijsku mudrost.

1. Mudro biraj internetske sadržaje.
2. Ne koristi internet samo za zabavu.
3. Ne oslanjaj se na neprovjerene informacije.

I slično prema odgovoru učenika.

Umna mapa

TEHNIČKE VJEŠTINE

koristiti se društvenim mrežama
pretraživati internetske preglednike
razlikovati prave od lažnih informacija
učiti uz pomoć tutoriala

PREDNOSTI INTERNETA

lakši pregled informacija
lakše učenje
lakše upoznavanje ljudi
brzo informiranje

MEDIJSKA OSVIJEŠTENOST

ZAMKE INTERNETA

provođenje previše vremena na el. uređaju
internetu.
ovisnost o el. uređajima
upoznavanje ljudi koji se lažno predstavljaju
lažne vijesti

PREPORUKE ZA MEDIJSKU MUDROST

Kontroliraj svoje vrijeme na
Ne zanemaruju tiskane medije.
Ne stupaj u kontakt s nepoznatima.
Biraj provjerene mrežne stranice.

Ili slično prema odgovoru učenika.

ZAKON O MEDIJIMA

Pročitajte izdvojene članke Zakona o medijima, a zatim u paru odgovorite na postavljena pitanja.

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju pretpostavke za ostvarivanje načela slobode medija, prava novinara i drugih sudionika u javnom informiranju na slobodu izvješćivanja i dostupnost javnim informacijama.

Odredbe ovoga Zakona primjenjivat će se i tumačiti sukladno Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Članak 2.

Mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike.

Članak 5.

Poticat će se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja koji se odnose na razvoj obrazovanja, znanosti i umjetnosti.

Članak 7.

Svaka osoba ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti.

Članak 16.

Mediji su dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece. Zabranjuje se objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet djeteta, ukoliko se time ugrožava dobrobit djeteta.

Članak 20.

Nije dopušteno prikriveno i prijeverno oglašavanje. Prikrivenim oglašavanjem smatrat će se svaka novinarska forma (pisani tekst, fotografija, slika, crtež i dr.) koja je na bilo koji način plaćena, a nije jasno označena kao oglašavanje.

Promislite i odgovorite:

1. U kojim člancima prepoznaješ osviještenost o kojoj govori tekst Put u svijet medijske pismenosti?

U svim izdvojenim člancima.

2. Koji članci svojim sadržajem utječu na zaštitu prava djece?

Članci 5. i 16.

3. Upotpunite ključnim pojmovima prema Članku 2.

Mediji su: **novine** i drugi **tisak**, **radijski** i **televizijski** programi, elektroničke **publikacije**, **teletekst** i ostali oblici objavljivanja sadržaja prijenosom **zapisa**, **glasa**, **zvuka** ili **slike**.

4. Koji članak govori o komercijalnim sadržajima medija?

Članak 20.

5. Zakon o medijima nastao je s ciljem:

- a) zaštite potrošača
- b) zaštite djece
- c) zaštite novinara i drugih sudionika u javnom informiranju**
- d) zaštite oglašivača komercijalnih sadržaja